

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Ahol ingyen adnak tejet.*

Forrás:

Pesti napló

Bp.

1915 XII. 25

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

362.54

Hely

001

Idő

" 1915 "

Személy

Helyszám

Ahol ingyen adnak tejet

#

Tizenhat esztendővel ezelőtt egy klubhelyiség sarokasztalánál nyolc ember ült együtt és fontos szociális problémákról tárgyaltak csendes hangon arról, hogy Magyarországon milyen sok gyermek pusztul el egész fiatalon. Ezek a derék emberek nem szónokoltak, zsiros szubvenciót se igyekeztek kijárni, hanem elhatározták, hogy anyagi erejük-höz mérten, ha csak száz gyereket is egy évben, de legalább ennyit megmentenek az életnek: tiszta tejet adnak nekik, orvost küldenek hozzájuk ingyen, ha belegek és az anyákat is kioktatják a csecsemő higiénijáról. A rögtön összeadott 3080 koronából megalakították az Ingyentej Egyesületet, amely azóta folyton működik és most, a háborús viszonyok között egyike a legáldásosabb jóléti intézményeknek.

Az Ingyentej a háboru alatt

Az Ingyentej Egyesület alapító elnökét, Haár Ignácot megkérdeztük, hogyan képes az egyesület feladatának most megfelelni, amikor tudvalevőleg csak a legnagyobb protekcióval bírók kapnak tejet.

— A tejbehozatal csökkenése óta — mondotta az elnök — mi is kevesebb tejet kapunk ugyan, de a hiányzó mennyiséget pótoljuk szárított tejjel, kakaóval és így, aki csak hozzánk fordul, nem kell elutasítanunk. Az egyesület munkája az utóbbi időben egyre növekszik, míg ugyanis azelőtt csak a legszegényebb emberek vették igénybe az ingyentejet, ma hivatalnokok és iparosok családjai is rá vannak szorulva. Tavaly télen naponta ezer liter tejet osztottunk ki, békében csak hétszáz liter volt az átlagos mennyiség. Most kétszázötvenháromszáz asszony jön be hozzánk reggelenként és visz haza tejet. December elsejétől kezdésért veszi

szert ellen van kifogása, mert — úgy mondja — olyan rossz, hogy aki eszi, a gyomrát elrontja. Legtöbb azonban a panasz a tej ellen, természetesen nem az ingyentej ellen (ezért nem győznek eléggé hálálkodni), hanem a fővárosi tejet szidják kifogyhatatlan szavakkal. A panaszok közül néhányat úgy, ahogy az asszonyok között járva feljegyeztük, leközlünk:

— Az Ingyentej Egyesület szociális programjának, — amelynek főpontjai a betegség megelőzése és gyógyítása és az éhínség elleni küzdelem, — a háboru kitörése óta a tejhíányt és anyagi eszközeink gyengeségét tekintve, ideálisan felel meg. Méltóztatnék egyszer személyesen meggyőződni, mert szavakkal elmondani lehetetlenség az anyáknak azt az örömet, amelyet akkor éreznek, midőn nálunk könnyen hozzájutnak az esetleg már hónapok óta nélkülözött tejhez, melytől gyermekeik egészsége. sőt sok esetben élete függ.

— Az egyesületnek főkiosztó helyisége az Izabella-utcában van, de ezenkívül Kőbányán, Angyalföldön és Óbudán is állítottunk fel fiókokat. Nagyon fontos volna azonban különösen ma, amikor az anyag értékesebb, mint valaha, hogy állam és társadalom karöltve gyarapítsák az egyesület anyagi eszközeit és így tegyék lehetővé az ingyentej elosztó létesítését a város minden negyedében.

Kalapos nagyságak és szegény asszonyok között

Kora reggel látogattam el az Ingyentej Egyesület Izabella-utca 42. számú kiosztóhelyiségbe. Hatalmas tömeg vár a teje, Itt is van utalvány, az egyesület állítja ki, de utalványon kívül — a fővárosi rendszertől eltérőleg — tej is van. Az asszonyok nem türelmetlenkednek, a kiosztás gyorsan történik és biztos, hogy mindenki megkapja a maga adagját. Elvegyülök a tömegben és megkérdezem az anyáktól, hogy élnek, mivel táplálkoznak, tudják-e csecsemőket rendszeresen szoptatni? Mindnyáján panaszok. Egyiknek kevés a segélye, másik nem tud egy pár cipőt szerezni a gyermekének, harmadiknak a Váci-utcai ingyen-

szert ellen van kifogása, mert — úgy mondja — olyan rossz, hogy aki eszi, a gyomrát elrontja. Legtöbb azonban a panasz a tej ellen, természetesen nem az ingyentej ellen (ezért nem győznek eléggé hálálkodni), hanem a fővárosi tejet szidják kifogyhatatlan szavakkal. A panaszok közül néhányat úgy, ahogy az asszonyok között járva feljegyeztük, leközlünk:

— Három gyermekem van, az egyik kilenc hónapos — mondotta Farkas Jánosné (Cengery-utca 28.) — és ha az Ingyentej Egyesület nem volna, teljesen tej nélkül lennék. A Dob- és Cengery-utca sarkán lévő tejszarnokban nem fogadták el a jelentkezésem. Mielőtt a tejtutaványt életbe léptették, kaptam naponta félliter tejet, most azonban mindenünnen elutasítanak.

Csombay Rezsőné (Izabella-utca 76.) megpróbáltkozott a Központi Tejszarnok Izabella- és Szondy-utcai fiókjában és az Általános Tejszarnok Rózsa-utcai üzletében, de sehol se fogadták el a jelentkezését, pedig négy kis gyermeke van.

Három hetes gyermeke részére nem tudott tejet szerezni Erdélyi Mária (József-utca 67.) sem, a Baross- sem a József-utcában lévő tejszarnokban.

A szegény asszonyoktól az elegánsan öltözöttekhez közeledek. Elpirulnak; a nevüket vagy eltitkolják vagy ügyetlenül hamisít diktálnak be és azzal mentegetőznek, hogy ők csak azért jönnek ingyentejért, mert az egész fővárosban nem képesek pénzért kapni, jöllehet utalványról idejében gondoskodtak. Lehet, hogy sokan igazat mondanak, de bizony a legtöbbnek arcáról leolvasható a fixszetűs hivatalnok családjának háborús nyomorúsága.

Hogyan történik a felvétel?

A tejkiosztó helyiségből az irodába megyek, ahol az Egyesület egyik vezetője, Kállay Károlyné fogad és szívesen megengedi, hogy átnezzem összes könyveiket, majd végigvezet a konyhán, ahol meg-

mutatja a proletár-gyerekek uzsonnáját, az ovomaltine és tejkeveréket. Kitünő az ize. A konyhából a felvételi irodába vezet. Szegény asszony csecsemőjét tartja a kezében. Nem kérnek tőle szegénységi, illetőségi, erkölcsi bizonyítványt; az se fontos, hogy törvényes-e a gyerek, vagy nem, mert *itt minden jelentkezőt felvesznek, ha tejsre van szüksége.*

A jelentkezőt *Hoványecz* Ilonának hívják. A Dugonics-utca 15. száma alatt lakik. Férje a harctéren van. A csecsemőjét ő táplálja, de bizony most rosszul néz ki az apróság, — mondja szomoruan — mert hát az én kosztom igen sovány; *leves, főzelék és teánál többre nem jut.* A gyermeket pontosan megméri. Kállayné megjegyzi:

— *Néha olyan csenevészek a gyerekek, hogy jelényi súlyosak, mint normális állapotban lenniök kelene.*

Alig néhány perc és az asszony már kezében tartja az utalványt egy liter tejről, amelyet ezután mindennap pontosan meg fog kapni.

A csecsemők védelme

A gyermekek gyógyításáról is gondoskodik az *Ingyentej Egyesület*. Beszéltünk dr. *Deutsch Ernő* gyermekgyógyászsal, aki tizenhárom esztendő óta főorvosa az Egyesületnek. A humánus intézményről *Ezt* mondotta:

— *Az első és főlv a csecsemő halálozás eleni küzdelemben a babonának a kiirtása és ennek a legjobb módszere az ugynevezett Anyák Iskolája, amelyet az Ingyentej Egyesületben úgy viszünk keresztül, hogy minden anyának egy népszerű hangon írt füzetkét adunk, amelyekben a gyermekápolás alapelvei versekben vannak elmondva, de, hogy ez ne maradjon csak írott malaszt, orvosságot is készen nyújtunk a betegnek és tápszerezéssel is megajándékozunk, mindig azon szigorú elvet tartva szem előtt, hogy az anyatejjel történő táplálás az egyedül természetes, a mesterséges pedig természetellenes.*

— A csecsemőkön kívül különösen az angolkóros, görvélyes és gümőkóros gyermekek részesülnek figyelemben, *tejen kívül a legkülönbözőbb erősítő és tápszerek állnak rendelkezésünkre.*

— Ma már átment a köztudatba, hogy a gyermek „*egyedül üdvözítő*“ tápszere a tej, ezt mutatja az a küzdelem is, amelyet az anyák ma fokozottabb mértékben visznek végbe, mint valaha. *Ingyentejért valóságos zárandoklás* indult meg a tejmizéria óta és mi anyagi eszközeinkhez képest igyekszünk lehetőleg mindenkit kielégíteni.